

Dit is een achtergrondnotitie
ten behoeve van de sectortafel
Gebouwde omgeving

Verduurzaming bestaande woningen

Resultaat van werkgroep 5 van de sectortafel Gebouwde omgeving

Inhoud

1. Context	2
2. Hoogte van de standaard/streefwaarden	4
3. Implementatie en ondersteunende beleidsmaatregelen	5
4. Voorstellen prestatieverbetering verwarmingsapparaten	6

1. Context

Doel en subdoelen

Een standaard (in kWh/m²/jaar) voor de jaarlijkse netto warmtevraag van woningen en streefwaarden voor de isolatie op bouwdeelniveau (Rc- en U-waarden) en gebouwventilatie dragen bij aan het doel van een CO₂-arme gebouwde omgeving in 2050. Een standaard geeft handelingsperspectief aan woningeigenaren die nu al maatregelen willen nemen vooruitlopend op het alternatief voor aardgas dat wordt gekozen in de wijkgerichte aanpak. Een 'op weg naar aardgasvrij'-standaard voor woningen voorkomt dat gebouweigenaren en bewoners spijtmatregelen treffen, zoals isolatie die later onvoldoende blijkt te zijn, waardoor binnen de technische levensduur meermaals in dezelfde bouwdelen investeringen nodig zijn. Daaronder vallen twee subdoelen. Om tot een CO₂-arme gebouwde omgeving te komen is, gelet op de beperkte beschikbaarheid van duurzame bronnen **energiebesparing** nodig (subdoel 1). Daarnaast betekent een CO₂-arme gebouwde omgeving dat woningen daarmee op een effectieve manier **aardgasvrij** kunnen worden (subdoel 2).

Uitgangspunten

Van dominante, danwel kenmerkende type woningen in Nederland kan worden bepaald wat op basis van kosten-baten en gewenste reductie van de warmtevraag, een 'verstandige' verduurzaming is. Een zogenaamde 'spijtvrije' verbouwing dus, vooruitlopend op het alternatief voor aardgas dat wordt gekozen in de wijkgerichte aanpak. Het is dus nuttig als de overheid in overleg met partijen betrokken bij dit akkoord in ieder geval voor de dominante woningcategorieën en bouwtypologieën zo'n *standaard* bepaalt. Door de gestelde voorwaarde(n) moeten vrijwel alle woningen (uitzondering zijn bijvoorbeeld historische gebouwen) geschikt zijn voor een duurzame warmteoptie met behoud van comfort en met oog voor gezondheidsaspecten.

Om de doelen op macroniveau te kunnen behalen en vanwege een beperkt aanbod aan duurzame energie, moet iedereen zoveel energie besparen en duurzaam opwekken als technisch en financieel haalbaar is (mede op basis van het uitgangspunt van 'Total Cost of Ownership').

De standaard wordt gebaseerd op de bouwkundige/technische mogelijkheden in combinatie met de financiële haalbaarheid. Bijvoorbeeld: woningen zonder spouwmuur vergaand isoleren vraagt hogere investeringen. De standaard zal daarom voor vooroorlogse woningen minder strikt zijn dan voor woningen uit de jaren '90 van de vorige eeuw. Woningen die verregaand kunnen worden geïsoleerd tegen acceptabele kosten, kunnen volstaan met een lage(re) temperatuur warmtebron. Voor andere woningen is een midden of hoge temperatuur warmtebron nodig. De standaard zal daarom gelden als input voor de leidraad en daarmee voor het kiezen van de voor die wijk meest geschikte warmtebron.

De standaard voor de verduurzaming van woningen wordt geformuleerd op het niveau van de gehele woning. De hoogte van de standaard (in kWh/m²/jaar) is gekoppeld aan de wijkgerichte aanpak: door het voldoen aan de standaard ben je maximaal voorbereid op de wijkgerichte aanpak, waarin de keuze wordt gemaakt voor een alternatief op het verwarmen met aardgas. Daarbij zal het hanteren van de standaard ook richting gevend zijn voor het dimensioneren van de (eventuele) aanpassingen van de energie-infrastructuur.

Niet iedereen verbouwt de hele woning bij verduurzaming. Voor verbouwingen, waarbij maar één of enkele bouwdelen worden aangepakt (zoals dak, gevel, vloer) worden er *streefwaarden* gegeven voor isolatie (in Rc, dan wel U waarden) en benodigde ventilatie(voud). Deze streefwaarden bieden handelingsperspectief voor tussentijdse stappen van bewoners/eigenaren die aansluiten, bijvoorbeeld bij de natuurlijke momenten waarop zij investeringen doen in woningverbetering (zoals bij een verhuizing). De standaard voor de gehele woning is echter leidend.

Vergelijking en relatie met nieuwbouwwoningen

Nieuwe woningen moeten, o.a. conform het Bouwbesluit/ Besluit bouwwerken leefomgeving, aan eisen m.b.t. energiezuinigheid voldoen:

1. EPC-eis (worden BENG-eisen per 1-1-2020);
2. Vangnet-eisen m.b.t. schilisolatie (Rc-waarde), de warmtedoorgang van ramen, deuren en kozijnen (U-waarde) en de luchtvolumestroom (luchtdichtheid);
3. De eis van aardgasvrij.

Rekening houdend met technische en financiële haalbaarheid kunnen bestaande woningen niet altijd aan alle eisen vastgelegd voor nieuwbouw voldoen. Tegelijkertijd kan het ook voorkomen dat op deelaspecten zelfs hogere prestaties, dan bij nieuwbouw verplicht, technisch en economisch haalbaar zijn. Bestaande woningen moeten wel, net als nu, bij verbouw en ingrijpende renovatie aan vangnet-eisen op componentniveau voldoen zoals vastgelegd in het Bouwbesluit.

Doelgroepen

Het karakter van de beoogde standaard voor de bestaande bouw wordt bepaald op basis van criteria als effectiviteit, uitvoerbaarheid, betaalbaarheid en (te zijner tijd) handhaafbaarheid. Deze criteria dienen daarbij gezien te worden in het kader van het geheel van de te ontwikkelen regelgeving inclusief flankerend beleid.

Bij het implementeren van de standaard ten tijde van het ontkoppelen van de aardgasaansluiting is het van groot belang om alle woningen te kunnen voorzien van een goede alternatieve warmtevoorziening, die mede op basis van de beschikbare energie-infrastructuur kan worden aangeboden (qua capaciteit). Uitgaande van huidige regelgeving en flankerend beleid zal het kunnen voldoen aan de beoogde standaard zich vertalen in een onderscheid tussen bewoners/eigenaren en huurwoningen. De beoogde standaard voor de bestaande bouw wordt voor particuliere woning-eigenaren vooralsnog niet-verplichtend voorgeschreven, maar geeft duiding over de gewenste energieprestaties van bestaande woningen, vooruitlopend op de wijkgerichte aanpak.

Bestaande en toekomstige subsidieregelingen gericht op woningen, zoals een met de ISDE vergelijkbare regeling, zullen - rekening houdend met de uitvoerbaarheid - zoveel mogelijk worden afgestemd op maatregelen die nodig zijn om aan de standaard te voldoen.

Hoogte standaard

Er komt een landelijk geldende standaard, die voldoet aan de hierboven genoemde uitgangspunten. In de hoogte van de standaard zal beperkt worden gedifferentieerd naar dominante, danwel kenmerkende woningtypen (zie onder). Hierin wordt voorlopig een onderscheid gemaakt naar 4 woningcategorieën en 4 bouwkundige typologieën. De waarden worden bepaald naar de fysieke uitgangspunten van de woning en de financiële haalbaarheid van maatregelen tegen de achtergrond van de beoogde wijzigingen in de Energiebelasting-schuif, de beoogde wijze van financieren met een meerjarig karakter (bv GGF) en eventuele compensatiemaatregelen ter afdekking van de onrendabele top. Er wordt in de landelijke standaard niet gedifferentieerd naar warmtebron. De keuze voor het duurzame alternatief voor verwarmen (binnen de wijkgerichte aanpak) wordt mede gebaseerd op de (potentiële) warmtevraag in de wijk, na het voldoen aan de standaard.

De werkgroep verwacht in december/januari indicaties van de hoogte van de standaard te kunnen meegeven aan het PBL.

Uitzonderingen

Uitzonderingen zullen worden benoemd, bijvoorbeeld voor een bepaald type gebouw (monument, voor zover het de aantasting van de monumentale waarde betreft).

2. Hoogte van de standaard/streefwaarden

Typologieën en categorieën

Differentiatie van de standaard wordt beoogd voor 4 woning-categorieën en 4 bouw-typologieën. Uit nader onderzoek zal moeten blijken of het nodig is om in de categorie meergezinswoningen onderscheid te maken tussen (galerij)flatwoningen, portiekwoningen en andere appartementen.

De standaard zal betrekking hebben op:

- Standaard in kWh/m²/jaar voor de hele woning
- Rc en U-waarden op bouwdeelniveau
- Speciale aandacht voor ventilatie-voud en kierdichting

Beoogde indeling van de categorieën /typologieën:

Bouwkundige Typologieën					
Categorieën		Steensmuren met houten vloeren (excl. monumenten)	Spouwmur en met houten vloeren	Spouwmuren met betonnen vloeren	EPC <1.0 woningen
	Kenmerken	Buitengevel isolatie	<i>Kritisch op bouwfysica bij isolatie-effect op houten vloeren</i>	<i>Max isolatie potentie bij betonvloeren</i>	<i>Voornamelijk gericht op installatietechniek + HR++ beglazing</i>
	Tussenwoningen	<i>In elke cel komt een waarde voor:</i> R _c -dak: R _c -gevel: R _c -vloer: U-beglazing: Ventilatievoud: Kierdichting: Totaal standaard: xx kWh/m ²			
	Hoekwoningen / 2 onder 1 kap				
	Galerij, portiek woningen				
	Vrijstaande woningen				

3. Implementatie en ondersteunende beleidsmaatregelen

De introductie van een standaard en de streefwaarden dient bij te dragen aan:

- a. Scheppen van een duidelijk beeld van de minimale energieprestatie van de woning die nodig is om over te gaan op een duurzame warmte voorziening;
- b. Door het voldoen aan de standaard wordt maximaal voorbereid op de wijkgerichte aanpak waar gekozen wordt voor het alternatief voor aardgas;
- c. Handelingsperspectief en investeringszekerheid voor partijen die energiebesparende maatregelen willen nemen;
- d. Terugdringen van gebruik van aardgas en bijbehorende CO₂ uitstoot.

Duiding van de aan de standaard gekoppelde waarde in de vorm van (heldere communiceerbare) voorbeelden van de maatregelen, maar ook effecten van gedrag op comfort, etc. zullen verder in een begeleidend communicatietraject moeten worden uitgewerkt.

Er wordt een pakket van ondersteunende en stimulerende maatregelen ingevoerd om woningen aan te passen aan de standaard en streefwaarden:

1. De rijksoverheid zal de standaard en streefwaarden integreren in bestaande standaarden en methodieken, namelijk in:
 - a. Het Bouwbesluit / Besluit bouwwerken leefomgeving
 - b. Het Energielabel. De standaard wordt uitgedrukt in kWh/m²/jaar en vanaf 2020 toegevoegd aan het energielabel. Monitoring van de aantal woningen dat voldoet aan de standaard of onderdelen daarvan (streefwaarden) wordt meegenomen in de monitoring van het Energielabel (door RVO);
 - c. Huurprijsregelgeving gericht op een gestandaardiseerde woonlastenbenadering, waarbij het mogelijk wordt om na renovatie op een verantwoorde wijze een huurverhoging door te voeren die in verhouding staat tot de energiebesparing van de huurder.
 - d. Het initiatiefrecht; het initiatiefrecht wordt aangepast door dit te actualiseren. Een huurder kan dan onder voorwaarden het initiatief nemen gericht op het realiseren van verduurzamingsmaatregelen die bijdragen aan het realiseren van de standaard. Voorwaarden zijn onder meer dat de huurder bereid moet zijn om een bijbehorende huurverhoging te betalen en dat het initiatief niet strijdig moet zijn met andere plannen van de verhuurder om de standaard te realiseren.
2. Een differentiatie van de overdrachtsbelasting wordt verkend¹. Het beoogde doel is, op basis van de standaard, een fiscale prikkel te geven om te verduurzamen zonder specifieke verplichting daartoe. Dit geeft steun aan de standaard en heeft een positief effect op de rentabiliteit van verduurzamingsmaatregelen. Voorafgaand aan invoering zal onderzoek worden gedaan of een dergelijke maatregel effectief en uitvoerbaar is en geen negatieve gevolgen heeft voor de toegankelijkheid van de woningmarkt, in het bijzonder voor specifieke doelgroepen zoals starters of ouderen. Ook wordt samen met de Belastingdienst en Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie gekeken naar de mogelijke knelpunten en randvoorwaarden met betrekking tot de uitvoerbaarheid van een differentiatie. De uitkomsten van dit onderzoek zullen bepalend zijn in een verdere uitwerking van dit instrument. Indien de uitkomsten van de verkenning en het onderzoek positief blijken, wordt gestreefd naar implementatie in 2020.

¹ Onderzoek is afgerond voorafgaand aan tekenen akkoord

3. De ISDE-regeling zal na 2020 worden voortgezet en in het kader van de evaluatie die in het voorjaar van 2019 zal plaatsvinden zal worden gezien of de regeling kan worden uitgebreid naar isolatiepakketten, met oog voor de uitvoerbaarheid van de regeling. Een afbouwende subsidie ligt voor de hand: de eerste wijken die van het gas af gaan hebben hulp nodig, terwijl de transitie op den duur subsidieloos tot stand moet komen bij voldoende kostprijsreductie. Teneinde investeringen te stimuleren en draagvlak voor de standaard/streefwaarden te vergroten, zal daarbij tevens worden gezien of de subsidie kan worden afgestemd op maatregelen die nodig zijn om aan de standaard te voldoen. Om het ontstaan van een markt van hollen-en-stilstaan te voorkomen, zijn voldoende budget en langjarige zekerheid over toekomstige beschikbaarheid van middelen cruciaal om daarmee gelijke tred te houden met de opschaling, evenals een zo spoedige mogelijke aanpassing van de regeling in 2019.
4. De rijksoverheid, gemeenten, consumentenorganisaties, financiële instellingen, adviseurs, makelaars, taxateurs en aanbieders zullen, gebruikmakend van zoveel mogelijk bestaande informatiekkanalen, woningeigenaren en huurders ontzorgen bij het verkrijgen van advies, uitvoering en financiering van de verduurzaming van hun woning/gebouw en een direct handelingsperspectief te bieden. Marktpartijen zorgen dat vraag en aanbod ten aanzien van verduurzaming van woningen beter bij elkaar kunnen komen, bijvoorbeeld door een digitaal platform (marktplaats). Deze marktplaats zal zoveel mogelijk aangesloten worden bij bestaande initiatieven zoals 'Energiebesparendoejenu', 'bespaarlokaal' en de energieloketten. Naast proposities voor individuele woningverbeteringen, kan dit platform ook een rol krijgen bij het bundelen van de vraag waardoor de markt een, eventueel gebundeld, aantrekkelijk aanbod kan formuleren. Voor aanbieders zullen daarbij kwalitatieve eisen worden geformuleerd. In 2019 wordt het bij elkaar brengen van vraag en aanbod via deze digitale marktplaats uitgewerkt. Daarbij wordt ook gezien in hoeverre bestaande energieloketten een rol kunnen spelen in het bij elkaar brengen van vraag en aanbod. Techniek Nederland, Bouwend Nederland, Onderhoud NL, NVDE, Stroomversnelling en energiebedrijven doen medio 2019 een voorstel om aanbodbundeling te stimuleren en faciliteren hoe hier mee te experimenteren in de proeftuinen.

Het aanpassen van de woning op initiatief van eigenaren/bewoners zal plaatsvinden bij (energie) renovaties, mutaties of aankoop. Hiertoe bieden partijen, betrokken bij de koop van een woning, producten die aansluiten bij de standaard en de streefwaarden op bouwdeelniveau. Dit wordt uitgewerkt in de werkgroep Financiering particuliere woningeigenaren. Anders zal de aanpassing van de woning in de wijkgerichte aanpak plaats vinden.

In 2025 wordt de standaard geëvalueerd. Hierbij wordt met name gekeken naar de effectiviteit en efficiëntie van de standaard en ondersteunende beleidsmaatregelen. Uitgangspunt voor de evaluatie zou het aantal of percentage woningen kunnen zijn dat binnen een jaar na een aankoop aan de standaard voldoet, mede in het licht van de technische levensduur van de reeds getroffen maatregelen voor de aankoop. Na evaluatie wordt de standaard mogelijk aangescherpt, beter ondersteund of meer verplichtend.

4. Voorstellen prestatieverbetering verwarmingsapparaten

De grote warmte-transitie in de gebouwde omgeving impliceert de-facto dat aardgasverwarming zal worden vervangen door alternatieve verwarmingssystemen gebaseerd op duurzame bronnen. In de komende 30 jaar zal daarom de op aardgasgestookte cv-ketels uitfaseren. Dat vraagt om efficiënte, stillere, compacte, aantrekkelijke en concurrerende alternatieven. Er zijn al veel toepassingen voorhanden, maar die kunnen verder verbeteren, zowel technisch, financieel als in ontzorgende zin. Partijen zetten zich onverminderd in voor een aantrekkelijk, gebruiksvriendelijk en kwalitatief goed

aanbod, mede ondersteund door een praktijkgericht innovatietraject (zoals nu ingezet in het MMIP van TKI-Urban Energy) gericht op de volgende onderwerpen:

- Geluidsnormering:
Onderzoek naar verbetering geluidsprestaties en een relatie met kosten en effectiviteit.
- Prestatie:
Onderzoek naar verhogen systeemrendement warmtepompen (SCOP) en andere duurzame warmte-oplossingen, hogere aanvoertemperaturen zonder prestatieverliezen, installatie en gebruiksvriendelijkheid en kostenreductie t.o.v. andere duurzame warmte opties.
- Plug-and-play:
Verbeteren in- en toepasbaarheid, compactheid (mede i.c.m. warmte-opslag).

Daarbij is er behoefte aan meer financiering- en ontzorgende concepten bij het aanbieden van duurzame warmteopties. Deze kunnen afkomstig zijn van bestaande partijen, zoals bijvoorbeeld installatie- en energiebedrijven, maar ook van nieuwe partijen. Ten slotte kunnen energieadviseurs en marktpartijen, zoals installateurs, naar analogie van de overstap van de gulden naar de euro, door hun brancheorganisaties gestimuleerd worden om in adviezen en offertes aan te geven wat het verschil is tussen een aanbod 'verwarmen met aardgas' en 'verwarmen met duurzame alternatieven'. Hierdoor krijgt de woningeigenaar meer inzage in het handelingsperspectief en zal er eerder worden gekozen voor een duurzaam alternatief.

Voor nieuwbouw geldt dat sinds juli 2018 de aansluitplicht op aardgas is vervallen en er dus gekozen moet worden voor een duurzaam alternatief o.a. ruimteverwarming. Hiermee wordt een impuls gegeven aan schaalgrootte en verdere verlaging van de kosten en gebruikersgemak van deze alternatieven.

Partijen zijn het erover eens dat het perspectief van aardgasloze verwarming richting 2050 evident is en daarmee het belang van de beschikbaarheid van kosteneffectieve en gebruikersvriendelijke alternatieven voor de bestaande bouw. Om die reden wordt door TKI Urban Energy, het BTIC, Techniek Nederland en de NVDE in de komende jaren via samenwerking zeer intensief ingezet op het beschikbaar krijgen van deze kosteneffectieve en gebruikersvriendelijke alternatieven. Het doel is deze concurrerende alternatieve oplossingen breed en subsidieeloos beschikbaar te hebben op de markt uiterlijk vanaf 2030. De technische/economische voortgang in deze ontwikkeling zal onderdeel vormen van de monitoring van het akkoord. Wanneer deze doelstelling wordt bereikt, kunnen verdere prestatie-eisen aan technische installaties worden overwogen zoals een minimale voorwaarde aan het systeemrendement van ventilatie- en verwarmingsinstallaties. Daarbij zal het rendement zo wordt vastgesteld dat alleen installaties met een duurzame energiebron (of een daaraan toegevoegde duurzame bron) zullen voldoen. Binnen EU regelgeving kan dit via de Ecodesign Richtlijn waarin voor een productgroep rendementseisen voor toelating op de Nederlandse markt vastgesteld kunnen worden. Regelgeving voor eventuele uitfasering van mono-cv ketels dient daarbij altijd rekening te houden met de in de toekomst voor verwarming in te zetten energiedragers vanuit de wijkgerichte aanpak, een aantoonbare verlaging van de totale verwarmingskosten ("Total Cost of Ownership"), het rendement van de gehele installatie en met inachtneming van relevante Europese regels. Vanaf 2035 wordt voorzien dat aardgas mono-cv-ketels zijn uitgefaseerd om te voorkomen dat consumenten nog investeren in apparaten die, conform de doelstelling van het Klimaatakkoord, binnen de technische levensduur onbruikbaar zullen zijn [VEH steunt dit laatste punt niet].

Bijlagen:

I. Achtergronden voor het bepalen van de standaard

1. Bestaande woningen zullen van aardgasverwarming omschakelen naar een duurzame verwarmingsoptie zoals collectieve (midden/laag temperatuur) warmtenetten of individuele oplossingen. De woningen dienen een zodanige isolatiewaarde en gebouwventilatie te hebben dat met een minimale aanpassing binnen de woning op het nieuwe verwarmingssysteem kan worden overgeschakeld. Dat wil zeggen dat er met minimale aanpassingen van de warmteafgiftesystemen en de gebouwventilatie kan worden volstaan.
2. Het nieuwe verwarmingssysteem moet voor de individuele oplossingen ook tot maatschappelijk acceptabele aanpassingen van de netaansluiting leiden;
3. Bij het vaststellen van de standaard wordt nadrukkelijk de specifieke technisch-economische aspecten van de woning meegenomen
4. Het pakket van maatregelen dat daarvoor nodig is, laat zich vertalen per woningtypologie in vastgestelde streefwaarden voor de bouwdelen: dak, gevel, vloer en beglazing (R_c - en U -waarden). Daarnaast zal een streefwaarde gelden voor de kierdichtheid en de ventilatie-volumes.
5. De hoogte van de R_c -waarden (streefwaarde) zal worden bepaald aan de hand van de technische oplossing van hetgeen technisch-economisch verantwoord kan worden gerealiseerd voor de omschreven woningcategorie/type (zie tabel). Bij elkaar (inclusief kierdichting en ventilatie-voud) zal dat per type/categorie daarmee ook kunnen worden doorgerekend tot een te realiseren kWh/m²- standaard. Voor de streefwaarden die op deze wijze tot stand komen, kunnen eenvoudige en begrijpelijke voorbeelden worden geleverd wat de streefwaarde behelst: bijvoorbeeld in een bepaald type woning vertaalt de R_c -waarde van dakisolatie zich tot xx cm. Dit leent zich goed voor communicatieve boodschappen en aandachtspunten, inclusief begrijpelijke uitvoeringsdetails (ook eventueel geschikt voor Doe-Het-Zelf'ers)
6. De gebouweigenaar heeft in dit stadium de keuze om met passende maatregelen het gebouw aan de standaard te laten voldoen. Er wordt wel een pakket van ondersteunende en ontzorgende maatregelen voorgesteld zoals verleiden tot maatregelen rond natuurlijke momenten met (fiscale) regelingen, zoals differentiatie overdrachtsbelasting, ISDE subsidie. Bij verbouw en ingrijpende renovatie bestaat er al een verplichting in de vorm van vangnetten. Middels een 'opleverkeuring' kan worden aangetoond dat de maatregelen voldoende zijn toegepast. Dit is o.a. relevant voor het realiseren van bijbehorende financiering (WG6: Financiering).
7. De standaard (en streefwaarden), (mogelijk) verankerd in energielabel, zal worden gehanteerd voor communicatie naar woningeigenaren.

II. Definitielijst

- *Standaard: een getal (kWh/m²/ jaar) dat een bepaalde energetische kwaliteit aangeeft voor een gebouw of een bouwdeel. De standaard wordt geacht een spijtvrij niveau te reflecteren.*
- *Norm: door regelgeving dwingend opgelegde standaard.*
- *Streefwaarde: het niveau voor bouwdelen (dak, vloer, muur, glas) uitgedrukt in een U of R_c waarde waar door een huiseigenaar naar gestreefd kan worden om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op een verwarmingsvoorziening, anders dan een aardgas-cv ketel.*
- *Energie Prestatie Coëfficiënt (EPC): de EPC is een index die de energetische efficiëntie van nieuwbouw aangeeft. Het betreft het theoretisch berekend energieverbruik van een gebouw aan de hand van een genormeerde berekening, waarbij rekening wordt gehouden met het energieverbruik voor verwarming, koeling, ventilatie, pompen, warm tapwater en verlichting bij een gestandaardiseerd gebruik en onder standaard klimaatcondities. De EPC-berekening is opgenomen in het Bouwbesluit, en sinds 1995 is het verplicht deze bij een bouw aanvraag*

in te dienen. Sinds 1-1-2015 geldt dat nieuwbouwwoningen een EPC moeten hebben die lager is dan 0,4. Per 1-1-2020 wordt de EPC eis vervangen door de BENG eisen op basis van de NTA 8800.

De volgende organisaties hebben deelgenomen aan de Taakgroep 'Woningen':

Teun Bokhoven (voorzitter) namens TKI Urban Energy en NVDE
Woonbond
Aedes
Rijk: Ministerie BZK en EZK
Vastgoed Belang
Energiebedrijven
Stroomversnelling
Vereniging Eigen Huis
Stichting Natuur & Milieu
Techniek Nederland (UNETO-VNI)
Consumentenbond
NVDE
Bouwend Nederland